

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2020, 4(1): 294-313.

DOI: [10.26677/TR1010.2020.313](https://doi.org/10.26677/TR1010.2020.313)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Kırsal Alanlarda Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakışının Belirlenmesi: İznik ve Orhangazi Kırsal Yerleşimlerine Yönelik Ampirik Bir Araştırma

Dr. Öğr. Üyesi Seyit Ahmet SOLMAZ, Harran Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, Şanlıurfa, e-posta: seyitahmetsolmaz@harran.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7224-3605>

Dr. Öğr. Üyesi Hande UYAR OĞUZ, Bartın Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bartın, e-posta: handeuyar@bartin.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8322-3864>

Öz

Alternatif turizm türleri incelendiğinde kırsal turizmin son yıllarda en fazla gelişim gösteren turizm türü olduğu görülmektedir. Öyle ki UNWTO verilerine göre kırsal turizm, Avrupa'da genel olarak turizm sektöründe yıllık %2'lik artışa karşın %6 'lık bir artışla önemli bir turizm türü haline gelmiştir. Bunun en önemli sebeplerinin ise stresli metropol yaşamından kurtulma isteği ile günümüz insanının doğaya duyduğu ihtiyacın artması olduğu söylenebilir. Bu durum özellikle metropole yakın kırsal alanlara doğru yoğun bir turistik talep oluşturmaya başlamıştır. Ülkemizde de özellikle tatil zamanlarında kırsal alanlara yönelik gün geçtikçe daha da arttığı gözlenmektedir. Bu araştırmanın ana kütlesini İstanbul'a çok yakın destinasyonlar olan İznik ve Orhangazi ilçelerinin kırsal yerleşimleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise bu ilçelerin kırsal mahallelerinde yaşayan ve kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş 229 kişidir. Bu bağlamda bu çalışma ile İznik ve Orhangazi bölgesinde yaşayan yerel halkın kırsal turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine yönelik bakış açısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda kırsal turizme bakış açısının kırsal turizm faaliyetlerine verilecek destek üzerindeki açıklayıcı etkisi de incelenmiştir. Araştırma bulguları, kırsal turizmin sosyal etkilerinin yerel halk tarafından nispeten olumsuz algılandığını, algılanan boyutların yaş, eğitim ve kırsal turizm hakkında bilgi sahibi olup olmama değişkenlerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Kırsal turizme bakış açısının kırsal turizme verilen destek üzerinde de anlamlı bir açıklayıcılığa sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Turizm, Kırsal Kalkınma, İznik, Orhangazi, Bursa.

Makale Gönderme Tarihi: 04.10.2019

Makale Kabul Tarihi: 12.01.2020

Önerilen Atıf:

Solmaz, S. A. ve Uyar Oğuz, H. (2020). Kırsal Alanlarda Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakışının Belirlenmesi: İznik ve Orhangazi Kırsal Yerleşimlerine Yönelik Ampirik Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 294-313.

© 2020 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2020, 4(1): 294-313.

DOI: [10.26677/TR1010.2020.313](https://doi.org/10.26677/TR1010.2020.313)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Determination of Rural People's Perspectives on Rural Tourism in Rural Areas: An Empirical Research on İznik and Orhangazi Rural Settlements

Assistant Prof. Dr. Seyit Ahmet SOLMAZ, Harran University, School of Tourism and Hotel Management, Şanlıurfa, e-mail: seyitahmetsolmaz@harran.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7224-3605>

Assistant Prof. Dr. Hande UYAR OĞUZ, Bartın University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Bartın, e-mail: handeuyar@bartin.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8322-3864>

Abstract

When alternative tourism types are analyzed, it is seen that rural tourism is the most developed tourism type in recent years. Thus, according to UNWTO data, rural tourism has become an important type of tourism in Europe with an increase of 6% despite a 2% increase in general. The most important reasons for this are the desire to get rid of the stressful metropolitan life and the need for the nature of today's people. This situation has started to create an intense tourist demand especially towards rural areas close to metropolitan areas. In our country, It's observed that the demand for rural areas is increasing day by day especially during holidays. The main population of the study is the rural settlements of İznik and Orhangazi districts, which are very close to Istanbul. The sample consisted of 229 people who live in rural districts of these districts and were easily selected by sampling method. In this context, this study aimed to determine the point of view of local people living in İznik and Orhangazi region on economic, social, cultural and environmental effects of rural tourism. The explanatory effect of the point of view of rural tourism on the support to rural tourism activities was also examined. The findings of the research reveal that the social impacts of rural tourism are perceived relatively negatively by the local people and that the perceived dimensions differ according to the variables of age, education and whether or not they have knowledge about rural tourism. It was determined that the point of view of rural tourism has a significant explanatory effect on the support given to rural tourism

Keywords: Rural Tourism, Rural Development, İznik, Orhangazi, Bursa.

Received: 04.10.2019

Accepted: 12.01.2020

Suggested Citation:

Solmaz, S. A. and Uyar Oğuz, H. (2020). Determination of Rural People's Perspectives on Rural Tourism in Rural Areas: An Empirical Research on İznik and Orhangazi Rural Settlements, *Journal of Turkish Tourism Research*, 4(1): 294-313.

© 2020 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Günümüz dünyasında tüketim davranışlarındaki değişiklikler, seyahat ve boş zaman aktivitelerinin yeniden şekillenmesine neden olmuştur. Kırsal alan ve bu alanlarda yaşayan insanların yaşam tarzları ile kültürleri ise günümüz turistinin en fazla ilgisini çeken konularından biri olmaya başlamıştır. Teknolojik paylaşımlar sayesinde günümüz turisti, kendisinden farklı yaşam tarzlarına sahip olan insanlara ve yaşadıkları yerlere karşı her geçen gün daha da fazla ilgi göstermektedir. Bu bağlamda kırsal turizm kavramı yeni bir kavram değildir, hatta bu kavramın 20.yüzyılın ortalarına kadar zengin ve ayrıcalıklı sınıfın hafta sonu ya da tatillerini değerlendirmek üzere tercih ettikleri kırsal alanlara yaptıkları seyahatler için kullanıldığı söylenebilir (George vd., 2009: 10). Bununla birlikte kırsal turizmin, tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı alanlarda gerçekleştirilen bir turizm çeşidi olduğu söylenebilir (Çeken, Karadağ ve Dalgın, 2007).

OECD kırsal turizmi (1994: 13): Kırsal alanlarda yapılan, kırsal alanlara özgü açık alanlarda doğayla uyumlu yerleşim alanlarına sahip, kendi kültürel mirasına sahip, geleneksel yaşam tarzını benimsemiş, kırsal ölçekte bina ve yerleşim alanlarına sahip, karakter olarak geleneksel ve yavaş, kaynaklarının kullanımı ve gelişebilirlik açısından sürdürülebilir, kırsal ekonomiye sahip yerlerde yapılan bir turizm türü olarak nitelendirmiştir.

Kırsal turizmle ilgili yazın incelendiğinde, çok farklı kırsal turizm tanımı yapıldığı, bu bağlamda bir tanım birlikteliğinin olmadığı görülmektedir. Bunun en önemli nedeni ise kentsel yaşam dışında doğayla iç içe bir ortamda yapılması planlanan seyahatlerin çok farklı aktiviteleri içeriyor olmasıdır. Kırsal turizme yönelik olarak şu ana kadar yapılmış olan tanımlar incelendiğinde ise üzerinde en fazla durulan kavramların şu şekilde olduğu görülmektedir: Kırsal alan /kırsal yerleşme, kırsal miras, kırsal yaşam/ kırsal kültür, kırsal etkinlikler, doğaya yönelik etkinlikler, yöreye özgü etkinlikler, tarımsal ve yerel değerler, kırsalda konaklama – yeme içme sunulan aile işletmeleri, yerel değerler –kültürel mirasla etkileşim, otantiklik, fiziksel ya da duygusal rahatlama, kültür, doğal çevre ve tarımla bütünleşiklik, doğal çevre, kırsal yaşama katılım, diğer turizm türleri ile (eko turizm- agro turizm vb.) kolay entegrasyonu.

Tablo 1: Kentsel Olmayan Alanlar – Kent Dışı Turizm Çeşitleri

<ul style="list-style-type: none">❖ Çöl turizmi❖ Wilderness (vahşi alanlarda) bölgelerinde açık hava etkinlikleri,❖ Ulusal parklar,❖ Ulusal ormanlar ve❖ Kısıtlaması olmayan alanlar	<ul style="list-style-type: none">❖ Kırsal turizm❖ Çiftlik turizmi❖ Kırsal alanlarda tarım dışı turizm ve topluluklar
Konaklama, Yeme-İçme Seçenekleri Kamp Alanları– Oda ve Kahvaltı sunan işletmeler- Pansiyonlar- Kırsal Oteller- İkincil Evler- Self Catering- Diğer yiyecek-içecek işletmeleri	

Kaynak: Oppermann (1996: 85)

Dünya Turizm Örgütü kırsal turizmi, kırsal alanlarda yaşayanların ev sahipliğinde gerçekleştirilen, kitle turizmi içermeyen, ziyaretçilerin farklı faaliyetlere katılım amacı içeren

ancak birincil amaç olarak ziyaretçilerin doğayla iç içe tatil geçirme isteği odaklı bir turizm çeşidi şeklinde ifade etmiştir. Burada bahsedilen kırsal turizm etkinlikleri; yürüyüş, doğada bisiklete binmek, trekking, avlanmak, ata binmek, kırsal kültürel etkinliklere katılmak/izlemek gibi etkinliklerdir. Bu etkinliklerin çeşitliliği ve türü kırsal alanın izin verdiği doğal koşullara göre farklılık gösterebilir. Opperman (1996) kırsal turizmi kent dışı turizm çeşitleri içerisinde değerlendirmiştir. Ona göre kent dışı alanlarda sekiz farklı turizm türü gerçekleştirilebilir.

Opperman (1996: 87), kentsel olmayan alanlarda yapılabilecek turizm türlerini yukarıdaki şekildeki gibi ifade etmiştir. Ona göre kırsal alanlarda yapılabilecek birçok etkinlik bulunmaktadır ve bu alanlarda kırsal kalkınma amaçlı yapılacak alt ve üst yapı yatırımları sayesinde turizm faaliyetleri gelişebilecektir. Bu bağlamda kırsal turizm, kırsal alanlarda yaşayan köylülerin, çiftçilerin, ormancuların, balıkçıların ve madencilerin yaşamlarını sürdürmek adına giriştikleri faaliyetlere turizmin de eklenmesiyle ekonomik ve sosyal- kültürel açıdan gelişmeyi, yerel bölgelerin genele, genelin yerel zenginliklere aşına olmasını, kırdan kente göçü önlemeyi, girişimciliği ve kadın istihdamını arttırmayı öngörmektedir (Ayaz, 2012: 24). Başka bir ifadeyle kırsal turizm, ulusal ya da uluslararası boyutta insanların kırsal alanların doğal ve kültürel çekiciliği doğrultusunda, yoğun iş ve kent yaşamından kurtulmak amacıyla diğer turizm türleri ile bütünleşebilen ve kırsal alanlara yapılan seyahatlere yönelik çabaların tümüdür. Kırsal turizm şehir dışı alanlarda tarım başta olmak üzere ekonomik etkinliklerin gerçekleştirildiği insan varlığına dayalı bir turizm çeşididir (Opperman, 1996: 86).

Tablo 2: Kırsal Turizmle İlgili Önceki Araştırmalar ve Temel Bulguları

No	Yazar/Yazarlar	Yıl	Çalışmanın İçeriği	Temel Bulgular
1	Karafaki, F. ve Yazgan, M.	2012	Kırsal turizme yönelik kavramsal bir yaklaşım ortaya konulmuştur.	Yazarlar köy turizmi, çiftlik turizmi, tarım turizm çeşitlerinin geneline kırsal turizm denildiğini ifade etmişlerdir.
2	Torun, E.	2013	Çalışmada kırsal turizminin bölge insanına olan katkıları ortaya konulmuştur.	Çalışmada kırsal turizmin kalkınma kalemleri içerisinde yer almasının bölge ekonomisi açısından önemine değinilmiş, kırsal kalkınma projelerinde kırsal turizme yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.
3	Ertuna, B., Güney, S., Güven, S., Aydemir, N.	2012	Çalışmada, Kastamonu'daki yerel halkın kırsal turizme katılma isteği araştırılmıştır.	Çalışma sonucunda yerel halkın kırsal turizmin gelişimini her yönlü olumlu bulduğu ancak nasıl katılacağını bilemediği, bu nedenle de yönlendirmeye ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır.
4	Çeken, H., Karadağ, L., Dalgın, T.	2007	Çalışma Kırsal kalkınmada yeni bir yaklaşım olarak kırsal turizm teorik olarak ele alınmıştır.	Çalışma ile kırsal turizmin Türkiye'de önemli bir turizm türü olduğu vurgulanmıştır.
5	Yılmaz, G., Gürol, N.	2012	Makalede Balıkesir İlinin Kırsal Turizm Potansiyeli Değerlendirilmiştir.	Makalede İlin kırsal turizmin gelişebilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerektiği, altyapı ve üstyapı faaliyetlerinin tamamlanması gerektiği, kırsal turizmin gelişimi için strateji ve

				programların hazırlanması gerektiği ve bölgenin kırsal turizm potansiyeli değerlendirildiğinde turizmin dört mevsime yayılabileceğine yönelik öneriler getirilmiştir.
6	Kuşat, N.	2014	Makalede kırsal turizm ve Türkiye’de uygulanabilirliği ele alınmıştır.	Makale sonucunda Türkiye’nin kırsal turizm açısından belirli bir potansiyele sahip olduğu, eğer yerel birimler, üniversiteler, STK’lar işbirliğiyle çalışılabilirse bu potansiyelin daha da etkin kullanılabilceği ortaya çıkmıştır.
7	Ongun, U.	2017	Kırsal Turizm ve Türkiye uygulamaları ele alınmıştır.	Çalışma sonucunda Türkiye’nin kırsal turizmde potansiyeli olduğu, kırsal turizmin tarımsal faaliyetlerin bir tamamlayıcısı olduğu ifade edilmiş, kırsal alanlara yapılacak yatırımların yeni iş kolları yaratarak şehirlere olan göçü engelleyebileceği belirtilmiştir.
8	Ekiztepe, B.	2012	Yazar makalesinde kırsal kalkınmanın kırsal turizm üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir.	Yazar çalışmasıyla kırsal turizmin sürekliliğinin sağlanabilmesi ve olumsuz etkilerinin en aza indirilebilmesi için yapılması gerekenlere yönelik çözüm önerileri sunmuştur.
9	Kutukız, D.Uslu, A.Öztürk, B.Özdek, E. Derinkök, E.	2016	Makalede kırsal yoksulluğun giderilmesinde kırsal turizmin öneminden bahsedilmiş, Dünya Turizm Örgütü’nün konu ile ilgili çalışmaları değerlendirilerek Kütahya’nın Gediz ilçesinde kırsal turizm faaliyetlerinin yerel işletme sahipleri üzerindeki etkileri incelenmiştir.	Kırsal turizmin bölgeler arası gelişmişlik farkının en aza indirilmesi ve yoksulluğun giderilmesinde alternatif olabileceği, yapılan araştırma sonucu olarak ise kırsal alanlarda yaşayan halkın gelirlerinin arttırılmasında kırsal turizmin önemli bir geçim kaynağı olabileceği ifade edilmiştir.
10	Soykan, F.	2000	Çalışma ile Fransa, İtalya, İspanya, Avusturya ve İngiltere gibi Avrupa’daki ülkelerindeki kırsal turizm uygulamalarına yer verilmiştir.	Avrupa’da kırsal turizm gerek iç gerek dış turizm kapsamında yerini aldığı, kırsal turizm faaliyetlerine katılanların daha çok orta gelirli olduğu ve Avrupa’da kırsal turizmin en önemli özelliğinin ise sahip olduğu örgütlü yapısı ile kırsal turizmin plan ve projelerle büyüyor olması açıklanmıştır.
11	Mıkaelı, M., Memlük, Y.	2013	Çalışmanın amacı, kültürel turizmin kırsal turizm ile bir bütün olarak değerlendirilmesidir.	Çalışma sonucunda kırsal turizmin olası olumlu sonuçları bir değerlendirme kapsamında sunulmuştur.
12	Yamaç, Z. Zengin., Burhanettin	2017	Bir kırsal turizm işletmesi olan Narköy’de kırsal turizm potansiyeli değerlendirilmiştir.	Narköy Çiftliği yöneticileri tarafından gerçekleştirilen kırsal turizm uygulamalarının faydalarından bahsedilmiş, devletin kırsal turizmin önündeki bürokratik engelleri kaldırılması gerekliliğine vurgu yapılmıştır.
13	Aydın, O.	2012	Avrupa Birliği Üyesi olan Fransa, İtalya, İspanya, Almanya ve İngiltere’de kırsal turizm incelenmiş, Türkiye’de şu ana kadar kırsal turizmle ilgili yapılan çalışmalara yer	Çalışma sonucunda ülkemizin doğal, kültürle ve tarihsel değerlerinin özellikle internet üzerinden tanıtımının yapılması

			verilmiştir.	gerektiği ifade edilmiştir.
14	Kilinç, O., Ongun,U., Kilinç, U.	2019	Çalışmada Isparta'nın Yalvaç ilçesinin turizm potansiyeli sakin şehir, inanç ve kırsal turizm üçgeninde değerlendirilmiş ayrıca ilçe turizminin swot analizi gerçekleştirilmiştir.	Sonuç olarak Yalvaç ilçesinin önemli bir inanç merkezi ve 17 sakin şehirden biri olduğu, kırsal turizme yönelik ilçede bilinç düzeyinin düşük olmasına rağmen bir fırsat olabileceği ortaya konulmuştur.
15	Güney,D., Göller,V.	2016	Bursa'nın eski yerleşimlerinden biri olan Misi Köyünde yerel halkın kırsal turizme yaklaşımı incelenmiştir.	Makale sonucunda yerel halkın köyde bulunan turizm değerlerinin farkında olduğu ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan destek bekledikleri ortaya çıkmıştır.
16	Shen, S., Wang, H., Quan, Q., Xu, J.	2019	Kırsallık ve Çin'de kırsal turizmin gelişimi incelenmiştir.	Çin'in doğu kıyı bölgelerinde geleneksel kırsallığın korunmasına daha fazla dikkat etmesi gerektiği, kırsal bölgelerdeki yerel çiftçilerin kırsal turizmin gelişiminde önemli rol oynadığı, politikacı ve hükümet görevlilerinin kırsalda yaşayan çiftçilerin tarım üretimlerini çeşitlendirecek politikalara yer vermeleri gerektiği vurgulanmıştır.
17	Jaafar,M., Kayat, K.,Tangit, M., Yacob, F.	2013	Doğaya dayalı kırsal turizm ve ekonomik faydaları: Kinabalo Ulusal Park Örneği kapsamında araştırılmıştır.	Kinabalo Ulusal Parkta yaşayan halkın turizmin ekonomik büyümeye katkı sağladığını düşündüğü, parkın sürdürülebilirliği için tesislere ihtiyaç olduğunu vurgulamışlardır.
18	Zhou, L.,	2014	Çin'in en güzel kırsal bölgesi olan Wuyuan'nın Online Kırsal Turizm İmajı araştırılmıştır.	Araştırma sonucunda Wuuyuan'nın pazarlama perspektifinden destinasyon imajının destinasyon kimliği ile uyumlu görüldüğü ancak destinasyon pazarlamacılarının hem bölgede yaşayanlar hem de ziyaretçilerin gözünde doğru bir imaj oluşturmadıkları vurgulanmıştır. Bu imajın oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir.
19	M. Victoria Sanagustin Fons, Jose A. Mosene Fierro, Maria Gomez y Patino	2011	Bu makale ile yazarlar, İspanya'nın Aragon bölgesinde kırsal turizmin sürdürülebilirliğine ve gelişimine katkı sağlamayı amaçlamışlardır.	Sonuç olarak Aragon bölgesinin kırsal turizmüne yönelik Swot analizi yapılmıştır.
20	Wolfgang Rid Ikechukwu O. Ezeuduji, Ulrike Pröbstl-Haider	2013	Bu çalışma ile Gambia'da kırsal turizm gelişimini teşvik etmek için, farklı turizm segmentlerinde yer alan turistlerin motivasyon nedenlerinin neler olduğu araştırılmıştır.	Gambia'da turizm sektörü hedeflenen pazar segmentlerinin motivasyonlarına uygun olarak ve ekonomik sızıntı oranlarını azaltarak kırsal topluluklara fayda sağlayabilecek kırsal turizm girişimlerini içermeli sonuçlarına varılmıştır.
21	Zahed Ghaderi, Joan C. Henderson	2012	Çalışmada Hawraman Köyü perspektifi ile İranda sürdürülebilir kırsal turizm incelenmiştir.	Çalışmada yerel halkın turizmin etkilerine bakış açısı incelenmiştir. Sonuç olarak köylülerin doğal ve kültürel kaynakların turizm açısından kullanımı konusunda endişe duydukları ortaya

				çıkıştır.
22	George W.E., Mair, H., Reid,	2009	<i>Kırsal Turizm Gelişimi ve Kültürel Değişim</i> adlı kitapta yazarlar kırsal turizmin gelişimi, Kanada'da kırsal turizmin gelişmesinin politik ekonomisi hakkında bilgi vermişler, ayrıca Kanada'nın farklı bölgelerinde kırsal turizme yönelik yaptıkları alan araştırmalarını ve sonuçlarını paylaşmışlardır.	
23	Hatipoğlu,A., Zengin,B., Batman, O.,Şengül,S.	2013	Makalede yazarlar Aksaray'ın Gelveri bölgesinde kırsal turizm işletme mönülerinde yöresel yemeklerin ne derece kullanıldığını araştırmışlardır.	Çalışma sonucunda yerel müteşebbislerin mönülerinde yöresel yemeklere fazla yer vermediği ortaya çıkmış, bu duruma yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.
24	Dimitrovski,D., Todorovic,A., Valjarevic, D.	2011	Çalışma'da Sırbistan'nın Gruza bölgesinde kırsal turizme yönelik bir alan araştırması yapılmıştır.	Sonucunda, Gruza bölgesinin kırsal turizm açısından kayda değer, önemli bir coğrafik bölge olduğu, tarihsel anıtları ve kültürü ile de bilindiği, bununla birlikte kırsal turizmin yapılabilmesine olanak sağlayacak balık tutma, mantar toplama, Gruza gölünde rekreatif zaman geçirme, geleneksel mimariyi izleme gibi birçok aktiviteye sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca kırsal turizmin Gruzanın ekonomik gelişimine ciddi katkılar sağlayacağı da ifade edilmiştir.

Kaynak: Yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Kırsal turizmin alternatif turizm türleri içerisinde özellikle doğal çevre içerisinde yapılabilmesi dolayısıyla eko turizm, çiftlik turizmi, yayla turizmi ya da tarım turizmi türleri ile tamamlayıcı bir turizm türü olarak önemi her geçen gün giderek artan ve gelişen bir turizm türü olarak karşımıza çıktığı görülmektedir (Uçar, 2010).

Bu çalışma kapsamında kırsal turizmle ilgili literatür taraması yapıldığında bu konuda hazırlanan çalışmalarda daha çok şu konular üzerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir: teorik anlamda kırsal turizm kavramı, kırsal alanların kırsal turizm potansiyelleri, kırsal turizmin kırsal kalkınmadaki yeri ve önemi, yerel halkın kırsal turizme bakış açısı, kırsal alanlara yapılan seyahatlerde motivasyon nedenleri, kırsal alanlarda yapılan kırsal turizm uygulamaları, kırsal alanlardaki yöresel yemekler, kırsal turizmin sosyo-ekonomik etkileri. Ayrıca kırsal turizmle ilgili önceki araştırmalar ve temel bulgulara yönelik Tablo 2'de yer alan bibliyometrik analiz sonuçları da bu durumu desteklemektedir.

DÜNYADA ve TÜRKİYE'DE KIRSAL TURİZM

Dünya'da kırsal turizm faaliyetleri gelişmiş destinasyonlara Kosta Rika'nın tropik bölgeleri, İtalya'da Tuscany ve Avusturya'nın Burgenland bölgeleri örnek verilebilir. Bununla birlikte kırsal turizm uygulamalarına şu örnekler verilebilir (Çeken, Karadağ ve Dalgın, 2007: 8):

Macaristan'ın Balaton Gölü çevresinde gerçekleştirilen folklor ve atlı gösteriler, su sporları köylerin dokusu ile doğal çevrenin çekiciliği; yine Macaristan'da eski dönemlerde maden ocağı olarak kullanılan mağaraları ışıklandırma çalışmaları ile birlikte ışıklı ve görsel animasyon

gösterileri (Akça, 2004: 66; 76). İtalya'da ev pansiyonculuğu, Portekiz'de balıkçı köylerinin yaz mevsiminde pansiyon olarak verilmesi, Kuzey Kıbrıs'ta üzüm bağlarının bulunduğu bölgelerde yaşatılan gelenek ve göreneklere yönelik yapılan safari turları, Yeni Zelanda'da çiftliklerin turistlerin kullanıma açılması ve yerel olarak üretilen örgü, süs ve hediyelik eşyaların satışının yapılması, İspanya'nın Andalucia (Endülüs) bölgesinin %17'sinde ilan edilen doğal park alanındaki kamp alanları, atlı geziler, doğa yürüyüş alanları, dağ bisikleti gibi olanaklar (Aydın, 2012: 3), Şarap yolu üzerinde bulunan Fransa'nın Alsace bölgesinde 1950'li yıllarda itibaren önemli bir ekonomik etkinlik olan eko müzesinde bulunan yaklaşık 70 konutun 10 tanesinin kırsal turizm amaçlı konaklama tesisi olarak faaliyet göstermesi (Soykan, 2003: 23).

Türkiye'de kırsal turizm, kırsal yerlerde bulunan çiftliklere ya da hafta sonu veya günübirlik şeklinde kırsal alanlara yapılan seyahatler şeklinde gerçekleşmektedir (Ongun,2017:131). Ülkemizde son yıllarda doğaya dönüşün popüler hale gelmesi, insanların sağlıklarına daha fazla dikkat etmelerine paralel olarak doğal ürünleri tüketmeye yöneldiği, bunun ise kırsal turizme olan ilgiyi artırdığı görülmektedir (Ongun, 2017: 131). Ülke coğrafyasının zenginliği de kırsal turizme olan ilgi de her geçen gün artmasında önemli bir kıstas olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyle ki ülkemiz yazın yaylalarda yapılan şenliklerden, ot festivali gibi festivallere, Meriç-Susurluk havzalarında kuş gözlemciliğinden, Ölüdeniz Babadağ'da yamaç paraşütüne kadar her türlü kırsal alan aktivite ve tatiline olanak sağlayan çok zengin bir coğrafik potansiyele sahiptir.

Günümüz dünyasında ülkeler büyümeye dayalı politik anlayış yerine toplumun tamamını içerisine alan topyekûn kalkınma anlayışını benimsemişlerdir. Kırsal ile kentler arasındaki farklılıkların giderek artması, kırsaldan kente göçün çoğalması, dolayısıyla bölgeler arasında gelişmişlik düzeylerindeki eşitsizlikler, ülkelerin kırsal kalkınma odaklı politikalar üretmeye yöneltmiştir. Bu politikalar içerisinde tarım başta olmak üzere kırsal alanlarda iş potansiyelini artırma konusunda yapılabilecek en önemli çalışmalar kırsal turizme yönelik çalışmalardır. Bu bağlamda özellikle Avrupa'da kırsal turizmin geliştirmesine yönelik fonlar ayrılmakta ve bu fonlar yardımıyla birçok kırsal kalkınma odaklı proje hayata geçirilmektedir. Bununla birlikte Avrupalılar kırsal turizmi, bazı yörelerin kalkınmasında önemli bir güç olarak gördükleri için kırsal turizmi yönetmek amacıyla çok çeşitli ulusal ve uluslararası dernekleri Uluslararası Kırsallık –Çevre Kalkınma Derneği adı altında birleştirmişlerdir (Soykan, 2000: 22).

Avrupa Birliği Leader Yaklaşımı doğrultusunda ise başta Avusturya olmak üzere, Portekiz, Slovakya, Belçika, İrlanda, Slovenya, Litvanya, Polonya, Letonya ve Yunanistan'da kırsal turizmi geliştirmeye yönelik birçok başarılı proje sonuçlandırılmıştır. Ülkemizde de Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu koordinatörlüğünde IPARD (Instrument for Preaccession for Rural Development) Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Mali Araç fonlarından İl Koordinatörlüklerine yapılacak başvurular ile yararlanılabilmektedir. Tarım Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) kırsal turizmi destekleme kapsamında ise;

- Mikro girişimci ya da çiftçilerin tarafından kurulacak pansiyon gibi konaklama ve restoran işletmelerinin gelişimi,
- Çiftlik turizmine yönelik çalışacak tesislerin kurulumu ile
- Rekreasyon tesislerinin gelişimine yönelik projeleri desteklemektedir (Kuşat, 2014: 83).

Eurogites verilerine göre (Eurogites, 2009) kırsal turizm Avrupa'da dolaylı ve doğrudan 900.000 işe katkı sağlamış ve 150 milyar avro gelir elde edilmesine neden olmuştur. Türkiye ise kırsal turizminden hangi oranda bir katkı sağladığına yönelik gerek devletin gerekse turizmle ilgili STK'ların bir çalışması bulunmamaktadır. Ayrıca çoğunlukla kırsal kalkınma ajanslarının desteklediği kırsal kalkınma projelerinin sosyo-ekonomik etkisinin ne olduğu hakkında da elimizde bir veri bulunmamaktadır. Avrupa ülkelerinde kırsal turizme katılan turistler ve elde

edilen gelirlere yönelik veriler hazırlanmaktadır. Örneğin İngiltere 2000 yılında kırsal turizm gelirlerini 14 milyar avro olarak açıklamıştır (CMSC, 2001; Sharpley ve Craven, 2001). Bununla birlikte İngiltere elde edilen bu gelirin büyük bir çoğunluğunun Milli Parklara yapılan ziyaretlerden elde ediliyor olması dikkat çekicidir.

2014 yılı Avrupa kırsal turizm istatistikleri incelendiğinde ise Avrupa'da toplam konaklama kapasitesinin %15'inin kırsal turizme hizmet etmekte olduğu, bunun ise toplamda 500.000 konaklama işletmesi ve 6.000.000 yatak anlamına geldiği, bu durumun sektöre ve yerel ekonomiye doğrudan katkısının ise 100 Milyar Avrodan fazla olduğu görülmektedir (tourism-review.com). Avrupa'nın kırsal turizmden elde ettiği bu gelir bize kırsal alanların hayatta kalması, ekonomik ve sosyal anlamda canlılık kazanması için kritik bir unsur olduğunu göstermektedir. Ayrıca kırsal kalkınmada önemi giderek artan bir turizm türü olan kırsal turizmin yerelin ekonomiye katkı sağlanması ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının en aza indirilmesinde önemli bir rolü olduğu görülmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Kırsal turizm, Türkiye'de son yıllarda üzerinde durulan turizm türlerinden biri olarak ifade edilebilir. Dünya'da ve Avrupa'da artan popüleritesinin bu ilgede önemli bir etken olduğu da belirtilmelidir. Henüz gelişme aşamasında olduğu söylenebilecek kırsal turizm faaliyetlerinin istenilen noktaya ulaşması, öncelikle kırsal alanlarda yaşayan yerel halkın söz konusu bu faaliyetlere destek vermesini gerekli kılmaktadır. İznik ve Orhangazi, İzmit Körfezi'ne yeni inşa edilen Osmangazi Köprüsü ile İstanbul gibi Türkiye'nin en büyük metropol şehrine 45 dakika mesafededir. Kırsal turizmde özellikle kentsel yaşamdan kırsala doğru bir turistik talep akışının olduğu dikkate alındığında, Bursa'nın bu iki ilçesinin barındırdığı kırsal turizm potansiyeli ile önemli birer kırsal turizm destinasyonu olabileceği ifade edilebilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, bu iki ilçenin kırsal yerleşimlerinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme bakış açısının belirlenmesi ve kırsal turizme verecekleri desteğin tespit edilmesidir.

Araştırmanın teorik evrenini, Türkiye'deki tüm kırsal yerleşimler oluşturmaktadır. Araştırmanın ulaşılabilir evrenini ise Orhangazi ve İznik'in kırsal mahallelerinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Bu kapsamda evreni oluşturan kırsal mahallelerin nüfusları yaklaşık 3500 civarındadır. Buradan hareketle örneklem büyüklüğünün %95 güven aralığında 341 olması beklenmektedir (Altunışık vd., 2007: 127). Araştırma kapsamında 500 katılımcıya ulaşılması hedeflenmiş ancak geri dönüş alınabilen ve kullanılabilir anket sayısı 229 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu örneklem, kolayda örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tercih edilmiştir. Anket tercih edilmesinin sebebi, geniş örneklemlerden veri toplamaya olanak sağlaması ve elde edilen verilerin istatistiksel paket programlarla daha rahat analiz edilebilir olmasıdır. Araştırma kapsamında oluşturulan anket formu iki temel bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde yerel halkın kırsal turizme bakış açısı ve kırsal turizme verdikleri desteği tespit etmeye yönelik Likert tipi ölçeğe göre derecelendirilmiş 30 ifade yer almaktadır. İfadelerin derecelendirilmesi en olumsuzdan (1-Kesinlikle Katılmıyorum) en olumluya (5-Kesinlikle Katılıyorum) doğru yapılmıştır. Burada kullanılan ölçek, Yoon, Gürsoy ve Chen (2002) ile Ko ve Stewart (2002)'nin çalışmaları referans alınarak ve literatürde kullanılan diğer ölçekler de incelenerek oluşturulmuştur. Anket formunun ikinci kısmında ise katılımcıların demografik özelliklerini tespit edebilmek amacıyla oluşturulmuş kategorik sorular yer almaktadır.

Araştırmadan elde edilen veriler istatistiksel paket program yolu ile analiz edilmiştir. Bu kapsamda katılımcıların ikili değişkenlere göre görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının

tespitinde bağımsız örneklem t-testi, üç ve daha fazla kategorili değişkenlerde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesinde ise tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Bunların dışında kırsal turizm algısı ve kırsal turizme verilen destek boyutlarının birbirleri ile ilişkilerini ortaya koymak amacıyla korelasyon analizi, kırsal turizm algısının kırsal turizme verilen destek üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla da çoklu doğrusal regresyon analizinden faydalanma yoluna gidilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda aktarılmaktadır.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmaya katılanların %52,8'i kadındır. Örneklem içinde cinsiyet dağılımının birbirine yakın olduğu gözlenmektedir. Benzer şekilde evli ve bekârların da oransal olarak birbirine yakın olduğu Tablo 1'den anlaşılmaktadır. Katılımcıların %50'den fazlasının 29 yaş ve altı bireylerden meydana geldiği ve büyük çoğunluğunun ortaokul (%57, 6) mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle katılımcıların önemli bir kısmının genç ve eğitimsiz bireylerden oluştuğu söylenebilir. Tablo 1'e bakıldığında, katılımcıların %90'ından fazlasının 11 yıldan daha fazla buldukları yerde yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	(n)	(%)
Cinsiyet		
Kadın	121	52,8
Erkek	108	47,2
Medeni Durum		
Evli	113	49,3
Bekâr	114	49,8
Yaş		
29 Yaş ve altı	120	52,4
30-39 Arası	53	23,1
40-49 Arası	45	19,7
50 Yaş ve üzeri	11	4,8
Eğitim Durumu		
İlkokul	30	13,1
Ortaokul	132	57,6
Lise	28	12,2
Üniversite	38	17,1
Ne kadar zamandır burada yaşıyorsunuz?		
5 yıl ve daha az	15	6,6
6-10 Yıl Arası	6	2,6
11-15 Yıl Arası	98	42,8
15 Yıl ve Üzeri	110	48,0
Kırsal turizm konusunda yeterli bilgiye sahip misiniz?		
Evet	64	27,9
Hayır	31	13,5
İlk defa duydum.	134	58,5

Bu yönüyle katılımcıların çoğunun yerli insanlardan oluştuğu söylenebilir. Tablo 1’de dikkat çekici bir diğer bulgu ise katılımcıların %58’inin kırsal turizm kavramını ilk defa duyduklarını beyan etmeleridir. “Hayır”, yanıtını verenlerin de oranı buna dâhil edildiğinde %70’e yakın bir oranda katılımcının kırsal turizm hakkında herhangi bir fikrinin olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların eğitimsiz olmalarının yanı sıra kırsal turizm konusunda bilgilerinin olmaması da bu turizm türünün geliştirilmek istendiği destinasyonlar açısından endişe verici olarak değerlendirilebilir.

Tablo 2’de kırsal turizm ölçeğinde yer alan ifadelerin aritmetik ortalama ve standart sapmaları yer almaktadır. Aynı zamanda boyutlara ilişkin aritmetik ortalama değerleri de verilmiştir. Tabloyu boyutlar bazında değerlendirmek yerinde olacaktır. Bu anlamda ilk boyut kırsal turizmin ekonomik etkilerine ilişkin ifadelerin yer aldığı boyuttur. Boyutun aritmetik ortalama değerine bakıldığında yerel halkın genel anlamda kırsal turizmin ekonomik etkilerini olumlu olarak algıladığını ifade etmek mümkündür. İfadelere ilişkin ortalama değerleri incelendiğinde, kırsal turizmin kadın istihdamını artıracığı ve farklı iş kollarının ortaya çıkaracağına dair bir inanca sahip oldukları görülmektedir. Bununla birlikte kırsal turizm gelişimiyle arsa ve arazi fiyatlarının yükseleceğine dair algıda ise bir kararsızlık durumunun olduğu anlaşılmaktadır.

Kırsal turizmin yörede yaratacağı sosyal etkiler bazında ise kırsal mahallelerde yaşayan yerel halkın olumsuz bir tutuma sahip olmadığı anlaşılmaktadır.

Her ne kadar sosyal etkiler boyutuna ilişkin aritmetik ortalama değeri 2,8166 olsa da ifadelerin olumsuz olması, olumsuz sosyal etkilerin gerçekleşmeyeceğine ilişkin kanaatin daha yoğun olarak hissedildiğini ortaya koymaktadır. “Yöremize turistlerin geldiğini görmek beni memnun eder.” ifadesine ilişkin ortalama değeri 4,4891’dir. Bu değer, kırsal halkın turistleri ağırlamaktan memnuniyet duyacağını ortaya koymasından olumludur. Kırsal turizmin gelenek ve görenekleri bozacağına dair de bir çekincenin ortaya konmadığı da Tablo 2’den anlaşılmaktadır.

Kültürel etkiler boyutuna ilişkin aritmetik ortalama değeri 4,3668’dir. Bu değerden hareketle, yöre insanının kırsal turizmin kültürel etkilerine karşı tutumunun genel olarak olumlu olduğu söylenebilir. “Turistlerle tanışmak, farklı insanları ve kültürleri anlamamızı sağlayacaktır.” İfadesi ortalama itibari ile en yüksek değeri alan ifadedir. Yöre halkı aynı zamanda kırsal turizm gelişimi ile birlikte kültür alışverişinin de artacağı inancındadır.

Ekonomik, sosyal ve kültürel etki boyutlarının aksine kırsal turizm gelişiminin çevresel etkileri konusunda yerel halkta bir tedirginlik olduğu ifade edilebilir. Zira boyutun aritmetik ortalamasına bakıldığında ifadelere katılımın nispeten diğer boyutlara göre düşük olduğu görülmektedir. “Kırsal turizm, yöremizdeki doğal kaynakların korunmasına katkı sağlayacaktır.” (3,0177) ifadesine verilen yanıtın aritmetik ortalaması, bu konuda bir çekincenin olduğunu ortaya koymaktadır. “Kırsal turizm için gerekli olan otel, eğlence yeri gibi tesisler doğal çevreye zarar verecektir.” (3,0158) ifadesi de yukarıda ifade edilen görüşü destekler niteliktedir.

Kırsal turizme verilen destek boyutunda ise boyut aritmetik ortalaması 4,2523’tür. “Kırsal turizmin geliştirilebilmesi için yöremizde otel, eğlence veya yeme-içme tesisi gibi mekânların açılmasını destekliyorum.” (3,9956). İfadesi dışında boyutta yer alan tüm ifadelerin aritmetik ortalamaları 4’ün üzerindedir. “Yöre halkından biri olarak, kırsal turizmin yöremizde gelişmesi için elimden geleni yaparım.” (4,3894) ifadesi ile “Yöremizde kırsal turizmin gelişmesi beni mutlu eder.” (4,4690) ifadeleri kırsal turizme verilecek destek konusunda umut vericidir.

Tablo 2. Kırsal Turizm Ölçeğinde Yer Alan İfadelerin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	Ar. Ort.	Std. Sapma	Boyut Art. Ort.
Ekonomik Etkiler			
Kırsal turizm, yöremizdeki kadınların işe girmelerine katkı yapacaktır.	4,4803	,88645	4,2412
Kırsal turizm, yöremizdeki yaşam kalitesinin artmasını sağlayacaktır.	4,3493	,96439	
Kırsal turizm, yöremize daha fazla yatırım yapılmasını sağlayacaktır.	4,2227	1,15021	
Kırsal turizm, satın aldığımız mal ve hizmetlerin fiyatlarında artışa neden olacaktır.	4,1930	,99671	
Kırsal turizm, yöremizdeki diğer iş kollarının da gelişmesini sağlayacaktır.	4,4410	,91875	
Kırsal turizm, yöremizdeki arsa ve arazi fiyatlarının artmasını sağlayacaktır.	3,7686	1,17117	
Sosyal Etkiler			
Yüksek harcama yapan turistler yaşantımızı olumsuz yönde etkileyecektir.	1,7074	1,14975	2,8166
Kırsal turizm, yöremize özgü gelenek ve göreneklerimizden bozulmasına neden olacaktır.	1,7424	1,14286	
Kırsal turizm, yöremizdeki suç oranlarını arttıracaktır.	2,3450	1,23144	
Yöremize turistlerin geldiğini görmek beni memnun eder.	4,4891	,92533	
Yöre insanımız, turistik bir bölgede yaşamaktan rahatsızlık duyacaktır.	2,4978	1,29650	
Yöremize gelecek olan turistler, bizim insanımızın yaşam biçimine saygı gösterecektir.	4,1179	1,10782	
Kültürel Etkiler			
Kırsal turizm, yöre insanı ile turistler arasındaki kültür alışverişini arttıracaktır.	4,4148	,97240	4,3668
Kırsal turizm, yöre halkımızın yeni kültürleri tanınmasına olanak verecektir.	4,1354	,98854	
Kırsal turizm, yöremize özgü geleneksel değerlerimizin korunmasını sağlayacaktır.	4,3930	,89499	
Turistlerle tanışmak, farklı insanları ve kültürleri anlamamızı sağlayacaktır.	4,5240	,80328	
Çevresel Etkiler			
Kırsal turizm, yöremizde çevre kirliliğine neden olabilir.	3,3319	1,21858	3,5965
Kırsal turizm, yöremizdeki doğal kaynakların korunmasına katkı sağlayacaktır.	3,0177	1,04122	
Kırsal turizm için gerekli olan otel, eğlence yeri gibi tesisler doğal çevreye zarar verecektir.	3,0158	1,18870	
Yöre insanımızın da faydalanacağı yeni parklar ve dinlenme alanları sağlayacaktır.	4,4248	,95968	
Kırsal turizm, doğal alanlarımızda kalabalıklaşmaya neden olacaktır.	4,1903	1,06837	
Kırsal Turizme Verilen Destek			
Kırsal turizmin geliştirilebilmesi için yöremizde otel, eğlence veya yeme-içme tesisi gibi mekânların açılmasını destekliyorum.	3,9956	1,13724	4,2523
Yöre halkından biri olarak, kırsal turizmin yöremizde gelişmesi için elimden geleni yaparım.	4,3894	1,02358	
Yöremize gelen turistlere elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışırım.	4,0578	1,04422	
Yöremizin kültürü ile uyumlu olacak kırsal turizm etkinliklerini desteklerim.	4,3363	1,01202	
Kırsal turizmin yörede gelişebilmesi adına yöre halkının bilinçlenmesi için elimden geleni yaparım.	4,4336	,90309	
Yöremizde açılacak olan kırsal turizm tesislerinde çalışmak isterim.	4,0885	1,18927	
Yöremizde kırsal turizmin gelişmesi beni mutlu eder.	4,4690	1,00285	

Tablo 3. Kırsal Turizme Bakış Açısının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Değişken	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Ortalama Farkı	t Değeri	Anlamlılık
Ekonomik Etkiler	Erkek	4,1052	0,7	-0,28828	-3,457	0,001*
	Kadın	4,3935	0,54			
Sosyal Etkiler	Erkek	2,8512	0,62	0,07346	0,930	0,353
	Kadın	2,7778	0,57			
Kültürel Etkiler	Erkek	4,1674	0,78	-0,42292	-4,823	0,000*
	Kadın	4,5903	0,5			
Çevresel Etkiler	Erkek	3,5600	0,51	-0,07774	-1,087	0,278
	Kadın	3,6377	0,56			
Kırsal Turizme Verilen Destek	Erkek	4,1167	0,92	-0,28922	-2,745	0,005*
	Kadın	4,4059	,61617			

* $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır.

Kırsal turizme bakış açısının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespitinde bağımsız örneklem t-testinden yararlanılmıştır. Sonuçların aktarıldığı Tablo 3'e bakıldığında, kırsal turizmin ekonomik etkileri, kültürel etkileri ve kırsal turizme verilen destek boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($p < 0,05$). Her iki cinsiyete ilişkin aritmetik ortalama değerlerine bakıldığında, kadınların erkeklere oranla daha pozitif bir tutuma sahip oldukları anlaşılmaktadır. Erkeklerin bu konuda kadınlara nazaran nispeten daha muhafazakâr bir tavır içinde olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 4. Kırsal Turizme Bakış Açısının Yaşlara Göre Farklılaşması

Boyutlar	Değişken	Sayı (N)	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F Değeri	Anlamlılık	Fark Üreten Boyutlar
Ekonomik Etkiler	29 Yaş ve altı	120	4,2381	,63037	5,010	,002*	50 yaş ve üzeri ile tüm diğer gruplar
	30-39 Yaş Arası	53	4,3962	,52525			
	40-49 Yaş Arası	45	4,2259	,64663			
	50 Yaş ve Üzeri	11	3,5909	,94093			
Sosyal Etkiler	29 Yaş ve altı	120	2,8028	,56219	,068	,977	
	30-39 Yaş Arası	53	2,8176	,65720			
	40-49 Yaş Arası	45	2,8407	,55500			
	50 Yaş ve Üzeri	11	2,8636	,86223			
Kültürel Etkiler	29 Yaş ve altı	120	4,4354	,57385	11,856	,000*	50 yaş ve üzeri ile tüm diğer gruplar
	30-39 Yaş Arası	53	4,4764	,55958			
	40-49 Yaş Arası	45	4,3278	,77574			
	50 Yaş ve Üzeri	11	3,2500	1,13468			
Çevresel Etkiler	29 Yaş ve altı	120	3,5667	,49081	,580	,628	
	30-39 Yaş Arası	53	3,5882	,61503			
	40-49 Yaş Arası	45	3,6909	,58898			
	50 Yaş ve Üzeri	11	3,5818	,43317			
Kırsal Turizme Verilen Destek	29 Yaş ve altı	120	4,2798	,76122	8,447	,000*	50 yaş ve üzeri ile tüm diğer gruplar
	30-39 Yaş Arası	53	4,3389	,66759			
	40-49 Yaş Arası	45	4,3577	,63148			
	50 Yaş ve Üzeri	11	3,1299	1,46448			

* $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır.

Kırsal turizm algısı ve kırsal turizm verilen desteğin katılımcıların yaşlarına göre bir farklılığın olup olmadığının tespiti için tek yönlü varyans analizi olan ANOVA analizinden yararlanılmıştır. ANOVA analiz sonuçları ise Tablo 4'te aktarılmıştır. Tabloya bakıldığında, ekonomik etkiler boyutunda yaşlara göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kültürel etkiler ile kırsal turizme verilen destek boyutlarında da anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Boyutlardaki farklılıkların hangi gruplar arasındaki farktan kaynaklandığını belirlemek içinse Post Hoc testlerinde Scheffe ve Tukey test sonuçları incelenmiştir. Test sonuçları her bir boyuttaki farklılığın 50 yaş ve üzeri grubu ile diğer tüm gruplar arasından kaynaklandığı görülmüştür. Gruplara ilişkin aritmetik ortalama değerlerine bakıldığında, 50 yaş ve üzeri gruba dâhil olan nispeten yaşlı bireylerin söz konusu boyutlarda orta değer olan 3'e yakın yanıtlar verdikleri anlaşılmaktadır. Bu yaş grubundaki bireylerin kırsal turizmin etkileri konusunda diğer yaş gruplarına göre çekincelerinin fazla olduğu, destek vermek konusunda da bir kararsızlık yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Kırsal turizme bakış açısının eğitim durumuna göre farklılaşması ise Tablo 5'te incelenmektedir. Tablo 5'e bakıldığında, ekonomik, sosyal ve kültürel etkiler bağlamında katılımcıların eğitim durumlarına göre bir farklılık olduğu görülmektedir. Ekonomik etkiler boyutunda gruplar arasındaki farkın ortaokul-lise gruplarından kaynaklandığı Post Hoc test sonuçlarından anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde ise ortaokul mezunlarının lise mezunlarına oranla kırsal turizmin ekonomik etkilerine karşı daha olumlu bir tutum içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 5. Kırsal Turizme Bakış Açısının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması

Boyutlar	Değişken	Sayı (N)	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F Değeri	Anlamlılık	Fark Üreten Boyutlar
Ekonomik Etkiler	İlkokul	20	4,1444	,82552	3,154	,026*	Ortaokul-Lise
	Ortaokul	132	4,3465	,57288			
	Lise	28	3,9940	,66122			
	Üniversite	38	4,1404	,66501			
Sosyal Etkiler	İlkokul	20	3,0167	,63177	8,254	,000*	İlkokul-Ortaokul-Ortaokul-Üniversite
	Ortaokul	132	2,6654	,44858			
	Lise	28	2,8988	,63560			
	Üniversite	38	3,1272	,80858			
Kültürel Etkiler	İlkokul	20	4,1083	1,13844	3,556	,015*	İlkokul-Ortaokul
	Ortaokul	132	4,4811	,57510			
	Lise	28	4,1607	,63543			
	Üniversite	38	4,3224	,59249			
Çevresel Etkiler	İlkokul	20	3,7379	,60734	1,673	,174	
	Ortaokul	132	3,6198	,49481			
	Lise	28	3,4786	,68926			
	Üniversite	38	3,4947	,47814			
Kırsal Turizme Verilen Destek	İlkokul	20	4,2365	,85823	1,757	,156	
	Ortaokul	132	4,3328	,78127			
	Lise	28	3,9592	1,03664			
	Üniversite	38	4,2030	,57684			

* $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 5'te üniversite mezunlarının sosyal etkileri diğer gruplara göre daha olumsuz algıladığı anlaşılmaktadır. Kültürel etkiler boyutunda ise farklılık ilkököl-ortaokul grupları arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Öyle ki ortaokul mezunları kırsal turizmin kültürel etkilerini ilkököl mezunlarına nazaran daha olumlu algılamaktadır.

Tablo 6. Kırsal Turizme Bakış Açısının Kırsal Turizmle İlgili Bilgi Sahibi Olma Durumuna Göre Farklılaşması

Boyutlar	Değişken	Sayı (N)	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F Değeri	Anlamlılık	Fark Üreten Boyutlar
Ekonomik Etkiler	Evet	64	4,0547	,65267	8,612	,000	İlk defa duydum- Diğer gruplar
	Hayır	31	4,0054	,59236			
	İlk defa duydum.	134	4,3848	,61768			
Sosyal Etkiler	Evet	64	3,0000	,60202	6,942	,001	Evet-İlk defa duydum.
	Hayır	31	2,9570	,67078			
	İlk defa duydum.	134	2,6965	,54911			
Kültürel Etkiler	Evet	64	4,1836	,64587	9,811	,000	İlk defa duydum- Diğer gruplar
	Hayır	31	4,0484	,97558			
	İlk defa duydum.	134	4,5280	,58943			
Çevresel Etkiler	Evet	64	3,5000	,47409	1,484	,229	
	Hayır	31	3,6581	,68351			
	İlk defa duydum.	134	3,6290	,52514			
Kırsal Turizme Verilen Destek	Evet	64	4,0294	,58828	10,302	,000	İlk defa duydum- Diğer gruplar
	Hayır	31	3,8894	1,03721			
	İlk defa duydum.	134	4,4471	,77630			

Tablo 6, yerel halkın kırsal turizm konusunda bilgi sahibi olup olmama değişkenine göre kırsal turizmin etkileri ve kırsal turizme verilen destekte bir farklılık olup olmadığını göstermektedir. Ekonomik etkiler boyutundaki farklılık "ilk defa duydum" ile diğer gruplar arasından kaynaklanmaktadır. İlk defa duyanların ekonomik etkilere yönelik daha pozitif bir tutum içinde oldukları görülmektedir. Diğer anlamlı farklılık üreten boyutlarda da kırsal turizm kavramını ilk defa duyanların daha olumlu bir tutum takındıkları tespit edilmiştir.

Araştırmada yer alan değişkenlerin birbirleri ile ilişkisinin yönünü ve kuvvetini ortaya koymak amacıyla korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Korelasyon analizi sonuçları Tablo 7'de aktarılmaktadır. Tabloya bakıldığında, kırsal turizmin kültürel etkilerine yönelik tutum ile kırsal turizme verilen destek arasında oldukça yüksek bir korelasyon katsayısı göze çarpmaktadır ($r: 0,709$; $p<0,05$). Benzer şekilde ekonomik etkiler ile kırsal turizme verilen destek arasında da anlamlı bir korelasyon söz konusudur ($r: 0,615$; $p<0,05$). Tablo genel olarak değerlendirildiğinde, yerel halkın kırsal turizme vereceği desteğin esasında kırsal turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerinden bağımsız olmadığı görülmektedir. Bunlar içinde en güçlü etkinin ise ekonomik ve kültürel boyut olduğu ifade edilebilir.

Korelasyon analizi, değişkenler arasındaki ilişkileri göstermekle birlikte kırsal turizmin etkilerinin kırsal turizm üzerindeki açıklayıcılığını ortaya koymamaktadır. Bu amaçla çoklu doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır. Ortaya koyulan regresyon modelinin anlamlı olduğu görülmektedir. Buna ilişkin sonuçlar ise Tablo 8'de gösterilmektedir.

Tablo 7. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Boyutlar	Ekonomik	Sosyal	Kültürel	Çevresel	Destek
Ekonomik Etkiler	1	-,237* ,000	,561* ,000	,207* ,002	,615* ,000
Sosyal Etkiler	-,237* ,000	1	-,292* ,000	,072 ,280	-,082 ,221
Kültürel Etkiler	,561* ,000	-,292** ,000	1	,102 ,127	,709* ,000
Çevresel Etkiler	,207* ,002	,072 ,280	,102 ,127	1	,173** ,009
Kırsal Turizm Verilen Destek	,615* ,000	-,082 ,221	,709* ,000	,173* ,009	1

* $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon

Tablo 7. Kırsal Turizme Bakış Açısının Kırsal Turizme Verilen Destek Üzerindeki Etkisine Yönelik Regresyon Modeli

Bağımsız Değişkenler	Beta	Std. Hata	Std. Beta	t	Anlamlılık	R ²	F	Anlamlılık (Model)
Ekonomik Etkiler	,403	,066	,326	6,142	,000	0,589	81,731	0,000
Sosyal Etkiler	,217	,061	,161	3,554	,000			
Kültürel Etkiler	,656	,061	,568	10,778	,000			
Çevresel Etkiler	,054	,066	,036	,822	,412			

Bağımlı Değişken: Kırsal Turizm Verilen Destek

Tablo 8 incelendiğinde, kırsal turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerine yönelik beta değerlerinin anlamlı olduğu ($p < 0,05$) anlaşılmaktadır. Modele ilişkin R² değeri 0,589'dur. Bu değer, kırsal turizme verilecek olan desteğin yukarıda ifade edilen bu üç değişken tarafından %58,9 oranında açıklandığını göstermektedir. Beta değerlerine bakıldığında en yüksek etkiyi üreten boyutun kültürel etkiler olduğu net şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu durum, kırsal turizmin kültürel etkilerinin olumlu algılandığı ölçüde kırsal turizme yerel halk tarafından destek verileceği şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan ekonomik etkilerin de açıklayıcılık düzeyinin oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Özetle ifade etmek gerekirse, korelasyon analizinde de ortaya koyulduğu üzere kırsal bir bölgede turizm gelişimi ne kadar olumlu algılanırsa o denli verilecek destek de yüksek olacaktır. Ancak özelde ekonomik etkiler ve kültürel etkiler diğer boyutlara göre daha baskın bir rol oynamaktadır. Bunun nedeni, turizmin yerel ekonomi ve yerel kültür üzerinde yapacağı etkiden kaynaklanmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Kırsal turizm, doğal çevrede bireysel aktivite imkânı veren, tatil zamanlarında şehrin kalabalıklığı ve stresinden kaçarak doğa ile baş başa, huzurlu tatil geçirmek isteyenlerin son

yıllarda en fazla tercih ettiği turizm türüdür. Bununla birlikte kırsal turizm, alternatif turizm türleri içerisinde çevresel etkilerinin en az olduğu, yerel kalkınmayı destekleyici ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını ortadan kaldırmaya yardımcı, kırsal alanlarının mevcut potansiyellerinin kullanımı ile bölgenin tarımsal, sosyal ve ekonomik yönlü gelişmesine olanak sağlayan önemli bir turizm çeşididir.

Bu çalışma ile İznik ve Orhangazi kırsal yerleşimlerinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme bakış açısı değerlendirilmiştir. İznik ve Orhangazi, İstanbul metropolüne çok yakın ve kırsal turizm potansiyeli yüksek olan destinasyonlardır. Bu bağlamda yerel halkın kırsal turizme bakış açısı ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel boyutlarıyla ele alınmıştır. Araştırmada verileri elde edebilmek için 229 kişiye kolayda örnekleme metodu kullanılarak anket uygulanmıştır.

Ülkemizde kırsal turizm uygulamalarında son yıllarda önemli oranda bir artış olduğu artış olduğu gözlenmektedir. Ancak buna rağmen ülkemizin henüz bir kırsal turizm politikası bulunmamaktadır. Kırsal turizme yönelik verilen desteklerin ise bireysel başvurular yoluyla verilen fonlar ile kısıtlı olduğu görülmektedir. Avrupa'da Eurgites başta olmak üzere özellikle gelişmekte olan Doğu Avrupa ülkelerinde kırsal turizmin gelişimine yönelik maddi fonların dışında tanıtım, reklam, pazarlama, danışmanlık gibi farklı konularda da kırsal alanlarda yaşayan halka destek verildiği görülmektedir. Ayrıca Avrupa Kırsal Gelişim Ağı çerçevesinde kırsal alanlarda kırsal refah ve yaşam kalitesinin arttırılmasına yönelik olarak karşılaşılan zorlukların çözümü ve fırsatların değerlendirilmesi, paydaşlarının bir araya getirilerek ortak politikalar oluşturulmaya çalışılan bir platformunda kurulduğu görülmektedir. Dolayısıyla Avrupa'da kırsal kalkınma ve kırsal turizmin ülkelerin dünden bugüne üzerinde önemle durduğu bir konudur. Bu bağlamda İznik ve Orhangazi özelinde aşağıdaki öneriler dikkate alınabilir:

- ❖ Ülkemizin bir kırsal turizm gelişme politikasına ihtiyacı vardır.
- ❖ Kırsal turizmi geliştirme çalışmaları yapılmalı, çıkan sonuçlar doğrultusunda destinasyonun kırsal turizm planlaması yapılarak bölgenin yol haritası belirlemelidir.
- ❖ Oluşturulacak kırsal turizm planları kapsamında yöre halkına konu ile ilgili bilgilendirme toplantıları yapılmalı, bu toplantılarla kırsal turizmin yöre halkına sunacağı avantajlar ile oluşabilecek negatif etkileri nasıl çözüme ulaştıracakları konuları ele alınmalıdır.
- ❖ Ulusal kırsal turizm ağı oluşturulmalı ve kırsal turizm gelişim alanlarının tümü bu ağa dâhil edilmelidir.
- ❖ Gelişmesi planlanan kırsal alanlarda kırsal turizm derneklerinin kurulması gerekmektedir.
- ❖ Kırsal alanlarda yaşayan halk için yeni bir kavram olan kırsal turizme yönelik bir proje ofisi kurularak yerel halka proje yazımı, ulusal ve uluslararası alanda bu konuda sağlanan destekler ile projelerin hayata geçirilmesi sürecinde destek olunmalıdır.
- ❖ Kırsal turizm gelişim bölgelerinde yerel eylem grupları oluşturulmalıdır.
- ❖ Yöre halkına öncelikle kırsal turizm konusunda altyapı desteği sağlanmalıdır.
- ❖ Hedeflenen alanların taşıma kapasiteleri belirlenerek tatil zamanlarında yığılmaların önüne geçilecek önlemler alınmalı, bu konuda hazırlıklı olunmalıdır.
- ❖ Kırsal alanlarda yaşayan halkın eğitimin seviyesinin düşük olduğu dikkate alındığında, halkın yöreyi ziyaret edecek turistlerin istedikleri standartlarda ürün ve hizmet

sunabilmelerine yönelik olarak ihtiyaç duydukları eğitim alanları tespit edilmeli ve eğitimler süreklilik arz etmelidir.

KAYNAKÇA

- Akça, H. (2004). Dünyada ve Türkiye’de Kırsal Turizm. *Ekonomik ve Teknik Dergi*, Eylül, s. 65-70
- Ayaz, N. (2012). Kırsal Turizm ve Paydaşları: Belediye Başkanlarının Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, *Yayınlanmış Doktora Tezi*, Ankara.
- Aydın, O. (2012). AB’de Kırsal Turizmde İlk 5 Ülke ve Türkiye’de Kırsal Turizm, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*,14 (8): 39-46.
- Bozok, D. Kılıç, S. N. ve Özdemir, S. (2017). Turizm Literatüründe Kırsal Turizmin Bibliyometrik Analizi, *Journal of Human Sciences*, 4(1): 187-201.
- Çeken, H., Karadağ. L. ve Dalgın, T. (2007). Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye’ye Yönelik Teorik Bir Çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi, *Orman Fakültesi Dergisi*, 8 (1).
- Dimitrovski, D., Todorovic, A. and Valjarevic, D. (2011). Rural Tourism and Regional Development: Case Study of Development of Rural Tourism in The Region of Gruza, Serbia, *Procedia Environmental Sciences* 14 (2012): 288 – 297.
- Ekiztepe, B. (2012). Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Etkisi: Teorik Bir Çalışma, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi* 2(2): 85-88.
- Ertuna, B., Güney, S., Güven, Ö. ve Aydemir, N. (2012). Yerel Halkın Kırsal Turizm Gelişimine Katılma İsteğini Etkileyen Unsurlar: Kastamonu Örneği, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2): 59-66.
- Fons, V., Jose, A., Fierro, M. and Patino, M. G. (2011). Rural Tourism: A Sustainable Alternative, *Applied Energy* (88): 551–557.
- George W. E., Mair, H. and Reid, D. (2009). *Rural Tourism Development Localism and Cultural Change*, Channel View Publications, Toronto.
- Getz, D. and Carlsen, J. (2000). Characteristics and Goals of Family and Owner-Operated Businesses in The Rural Tourism and Hospitality Sectors, *Tourism Management*, 21(6): 547-560.
- Ghaderi, Z. and Henderson, J. (2012). Sustainable Rural Tourism in Iran: A Perspective From Hawraman Village, *Tourism Management Perspectives*, 2(3): 47-54.
- Güney, D., ve Göller, V. (2016). Kırsal Turizm Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımının Belirlenmesi: Misi Köyü Örneği, *Turizm Akademik Dergisi*, 3 (2): 25-36.
- Hatipoğlu, A., Zengin, B., Batman, O. ve Şengül, S. (2012). Yöresel Yemeklerin, Kırsal Turizm İşletmeleri Mönülerinde Kullanım Düzeyleri: Gelveri Örneği, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 3 (1): 06-11.

<https://www.tourism-review.com/travel-tourism-magazine-the-economic-and-social-benefits-of-rural-tourism-article2508>.Erişim Tarihi: 30.09.2019.

Jaafar, M., Kayat, K., Tangit, M. and Yacob, F. (2013). Nature-Based Rural Tourism and Its Economic Benefits: A Case Study of Kinabalu National Park, *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 5(4): 342-352.

Karafakı, Ç. F. ve Yazgan, M. (2012). Kırsal Turizme Kavramsal Yaklaşım, Kırsal Turizmin Önemi ve Etkileri, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2): 55-58.

Kılınç, O., Ongun, U. ve Kılınç, U. (2019). Sakin Şehir, İnanç ve Kırsal Turizm Üçgeni: Yalvaç İlçesi'nin Turizm Potansiyeline Yönelik Swot Analizi, Süleyman Demirel Üniversitesi, *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24:199-213.

Ko, D. W. and W. P. Stewart (2002). A Structural Equation Model of Residents' Attitudes for Tourism Development, *Tourism Management* (23): 521-530.

Kuşat, N. (2014). Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma İçin Bir Alternatif Olarak Kırsal Turizm ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2): 65-87.

Kutukuz, D., Uslu, A., Öztürk, B., Özdek, E. ve Derinkök, E. (2016). Kırsal Yoksulluğun Giderilmesinde Kırsal Turizmin Yeri ve Bir Uygulama, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(47).

Mikaili, M. ve Memlük, Y. (2013). Kırsal Turizm ve Kültürel Turizmin Bütünleşmesi ve Kırsal Sürdürülebilir Kalkınma, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 3(2): 87-91.

Ongun, U. (2017). Değişen Turistik Eğilimlere Bir Cevap: Kırsal Turizm ve Türkiye Uygulamaları, *Kesit Akademi Dergisi* 3(9):131-143.

Oppermann, M. (1996). Rural Tourism in Southern Germany, *Annals of Tourism Research*, 23(1): 86-102.

Özkan, E. (2007). Türkiye'de Kırsal Kalkınma Politikaları ve Kırsal Kalkınma, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi*, Ankara.

Sharpley, R. (2002). Rural Tourism and the Challenge of Diversification: The Case of Cyprus *Tourism Management*, 23 (3): 233-244.

Shen, S., Wang, H., Quan, Q. and Xu, J. (2019). Rurality and Rural Tourism Development in China, *Tourism Management Perspectives* (30): 98-106.

Soykan, F. (2000). Kırsal Turizm ve Avrupa'da Kazanılan Deneyim, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 11(Aralık): 21-33.

Soykan, F. (2003). Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, *Ege Coğrafya Dergisi*, 12: 1-11.

Torun, E. (2013). Kırsal Turizmin Bölge İnsanına Katkıları, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 15 (24): 31-37.

Uçar, M. (2010). Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi ve Fethiye Örneği, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Wolfgang, R., Ezeuduji, I. and Haider, U. P. (2014). Segmentation By Motivation For Rural Tourism Activities in The Gambia, *Tourism Management*, (40): 102-116.

Yamaç, Z. ve Zengin, B. (2017). Alternatif Turizm Türü Olarak Kırsal Turizm Potansiyelinin Deęerlendirilmesine Yönelik Bir Örnek Olay Analizi: Narköy, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (50): 300-312.

Yılmaz, G.ve Gürol, N. K. (2012). Balıkesir İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 14 (23): 23-32.

Yoon, Y., Gursoy, D. and Chen, J. S. (2002), Validating a Tourism Development Theory with Structural Equation Modeling, *Tourism Management* (22): 363-672.

Zhou, L. (2014), Online Rural Destination Images: Tourism and Rurality, *Journal of Destination Marketing & Management* 3: 227–240.